

1. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2, SPIVAK

Οι ακόλουθες ασκήσεις έχουν ως σκοπό την εξάσκηση σας στην εφαρμογή της μεθόδου απόδειξης ενός ισχυρισμού της μορφής «η πρόταση (ιδιότητα) $P(n)$ ισχύει για κάθε $n \in \mathbb{N}$ ». Η μέθοδος αυτή ονομάζεται **(μαθηματική) επαγωγή** (και όταν τη χρησιμοποιούμε λέμε ότι η ισχύς της $P(n)$ για κάθε $n \in \mathbb{N}$ αποδεικνύεται **επαγωγικά**) και είναι **πολύ σημαντική**.

Πολλές από τις πιο κάτω ασκήσεις παρουσιάστηκαν στο μάθημα.

Άσκηση 1.1 (Πρόβλημα 1, Κεφάλαιο 2, Spivak). Αποδείξτε με επαγωγή τους εξής τύπους:

$$(i) \quad 1^2 + \dots + n^2 = \frac{n(n+1)(2n+1)}{6}.$$

$$(ii) \quad 1^3 + \dots + n^3 = (1 + \dots + n)^2.$$

Άσκηση 1.2 (Πρόβλημα 2, Κεφάλαιο 2, Spivak). Βρείτε έναν τύπο για το

(i)

$$\sum_{i=1}^n (2i - 1) = 1 + 3 + 5 + \dots + (2n - 1).$$

(ii)

$$\sum_{i=1}^n (2i - 1)^2 = 1^2 + 3^2 + 5^2 + \dots + (2n - 1)^2.$$

Υπόδειξη: Ποια σχέση έχουν αυτές οι παραστάσεις με το $1 + 2 + 3 + \dots + 2n$ και με το $1^2 + 2^2 + 3^2 + \dots + (2n)^2$;

Άσκηση 1.3 (Πρόβλημα 3, Κεφάλαιο 2, Spivak). Αν $0 \leq k \leq n$, ο «διωνυμικός συντελεστής» $\binom{n}{k}$ ορίζεται από την

$$\binom{n}{k} := \frac{n!}{k!(n-k)!} = \frac{n(n-1)\dots(n-k+1)}{k!}, \quad \text{αν } k \neq 0, n$$

$$\binom{n}{0} = \binom{n}{n} = 1 \text{ (μια ειδική περίπτωση του πρώτου τύπου αν ορίσουμε } 0! = 1),$$

και για $k < 0$ ή $k > n$ ορίζουμε τον διωνυμικό συντελεστή να είναι 0.

(α) Αποδείξτε ότι

$$\binom{n+1}{k} = \binom{n}{k-1} + \binom{n}{k}.$$

(Η απόδειξη δεν απαιτεί επιχείρημα επαγωγής.)

Αυτή η σχέση οδηγεί στο ακόλουθο σχήμα, γνωστό ως «τρίγωνο του Pascal» – ένας αριθμός που δεν βρίσκεται πάνω σε μια από τις πλευρές είναι το άθροισμα των δύο αριθμών από πάνω του· ο διωνυμικός συντελεστής $\binom{n}{k}$ είναι ο $(k+1)$ -οστός αριθμός στην $(n+1)$ -οστή σειρά.

$$\begin{array}{ccccccccc} & & & & 1 & & & & & & & & & & \\ & & & & & 1 & & 1 & & & & & & & \\ & & & & & & 1 & & 2 & & 1 & & & & \\ & & & & & & & 1 & & 3 & & 3 & & 1 & \\ & & & & & & & & 1 & & 4 & & 6 & & 4 & & 1 \\ & & & & & & & & & 1 & & 5 & & 10 & & 10 & & 5 & & 1 \end{array}$$

(δ) Αποδείξτε το «διωνυμικό θεώρημα»: Αν a και b είναι τυχαίοι αριθμοί και n είναι ένας φυσικός αριθμός, τότε

$$\begin{aligned} (a + b)^n &= a^n + \binom{n}{1} a^{n-1}b + \binom{n}{2} a^{n-2}b^2 + \dots + \binom{n}{n-1} ab^{n-1} + b^n \\ &= \sum_{j=0}^n \binom{n}{j} a^{n-j} b^j. \end{aligned}$$

Άσκηση 1.4 (Πρόβλημα 5, Κεφάλαιο 2, Spivak). (α) Αποδείξτε με επαγωγή στο n ότι

$$1 + r + r^2 + \dots + r^n = \frac{1 - r^{n+1}}{1 - r},$$

αν $r \neq 1$ (αν $r = 1$, ο υπολογισμός του αθροίσματος προφανώς δεν παρουσιάζει κανένα πρόβλημα).

(β) Αποδείξτε αυτό το αποτέλεσμα θέτοντας $S = 1 + r + \dots + r^n$, πολλαπλασιάζοντας αυτήν την εξίσωση με r , και λύνοντας τις δύο εξισώσεις ως προς S .

Άσκηση 1.5 (Πρόβλημα 19, Κεφάλαιο 2, Spivak). Αποδείξτε την ανισότητα Bernoulli: Αν $h > -1$, τότε

$$(1 + h)^n \geq 1 + nh,$$

για κάθε φυσικό αριθμό n . Γιατί αυτό είναι τετριμμένο αν $h > 0$;

Άσκηση 1.6 (Πρόβλημα 22, Κεφάλαιο 2, Spivak). Το αποτέλεσμα του Προβλήματος 1-7 έχει μια σημαντική γενίκευση: Αν

$$a_1, \dots, a_n \geq 0$$

τότε ο «αριθμητικός μέσος»

$$A_n = \frac{a_1 + \dots + a_n}{n}$$

και ο «γεωμετρικός μέσος»

$$G_n = \sqrt[n]{a_1 \dots a_n}$$

ικανοποιούν την

$$G_n \leq A_n.$$

- (α) Έστω ότι $a_1 < A_n$. Τότε κάποια a_i ικανοποιούν την $a_i > A_n$. για ευκολία ας θεωρήσουμε ότι $a_2 > A_n$. Έστω $\bar{a}_1 = A_n$ και $\bar{a}_2 = a_1 + a_2 - \bar{a}_1$. Αποδείξτε ότι

$$\bar{a}_1 \bar{a}_2 \geq a_1 a_2.$$

Γιατί αν επαναλάβουμε αυτήν τη διαδικασία αρκετές φορές τελικά αποδεικνύουμε ότι $G_n \leq A_n$; (Να μια περίπτωση, όπου είναι καλή άσκηση το να δώσετε μια τυπική απόδειξη με επαγωγή, καθώς και ένα άτυπο επιχειρήμα.) Πότε ισχύει η ισότητα στη σχέση $G_n \leq A_n$;

Η αιτιολόγηση στην προηγούμενη απόδειξη συνδέεται στενά με μια άλλη ενδιαφέρουσα απόδειξη.

- (β) Χρησιμοποιώντας το γεγονός ότι $G_n \leq A_n$ για $n = 2$, αποδείξτε, με επαγωγή στο k , ότι $G_n \leq A_n$ για $n = 2^k$.
 (γ) Για τυχαίο n , έστω $2^m > n$. Εφαρμόστε το (β) μέρος στους 2^m αριθμούς

$$a_1, \dots, a_n, \underbrace{A_n, \dots, A_n}_{2^m - n \text{ φορές}}$$

για να αποδείξετε ότι $G_n \leq A_n$.